

คู่มือการปฏิบัติงาน ศึกษานิเทศกรายบุคคล

นายจิรัฐติกุล ดอนวิจารย์ขจร

ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

คำนำ

คู่มือปฏิบัติงานฉบับนี้ มีรายละเอียดของกระบวนการปฏิบัติงาน ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ซึ่งมีขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตามภารกิจของกลุ่มนิเทศติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการจัดการศึกษา และร่วมสนับสนุนการปฏิบัติงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการจัดการศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น เห็นความสำคัญในการมีคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อใช้เป็นแนวทางหลักในการปฏิบัติราชการ ตามบทบาท อำนาจหน้าที่ของกลุ่มงานที่ได้รับมอบหมายให้มีการพัฒนาคุณภาพในการปฏิบัติงาน ก่อให้เกิดมาตรฐาน จนเกิดประสิทธิภาพ มีความครอบคลุม ถูกต้อง และชัดเจน จึงได้จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานรายบุคคล เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติหน้าที่ ขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ได้ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกในการจัดทำไว้ ณ โอกาสนี้

นายจิรัฐติกุล ดอนวิจารณ์ขจร

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
1. แนวคิด	1
2. วัตถุประสงค์	1
3. ขอบข่ายภารกิจ	1
4. รายละเอียดขอบข่ายภารกิจตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน	4
5. ภารกิจที่ได้รับมอบหมาย	20

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา

1. แนวคิด

กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัชฌมศึกษาขอนแก่น เป็นกลุ่มงานดำเนินการเกี่ยวกับการนิเทศ การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการพัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็งใน การบริหารและการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพได้ มาตรฐานเท่าเทียมกัน โดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน ส่งผลให้ ผู้เรียนทั้งในระบบ นอกระบบและตาม อัยาศัย เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์และ เป้าหมายของการศึกษา

2. วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้มีแนวทางการนิเทศ การบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา และ สถานศึกษา
- 2) เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษาและ จัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ
- 3) เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตาม มาตรฐานการศึกษาชาติ
- 4) เพื่อส่งเสริมการพัฒนา การวัดและประเมินผลการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและ เทคโนโลยีทางการศึกษา ให้มีคุณภาพ
- 5) เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารจัดการ การศึกษา
- 6) เพื่อส่งเสริม การศึกษา วิจัย และพัฒนาให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีคุณภาพได้มาตรฐาน

3. ขอบข่ายภารกิจ

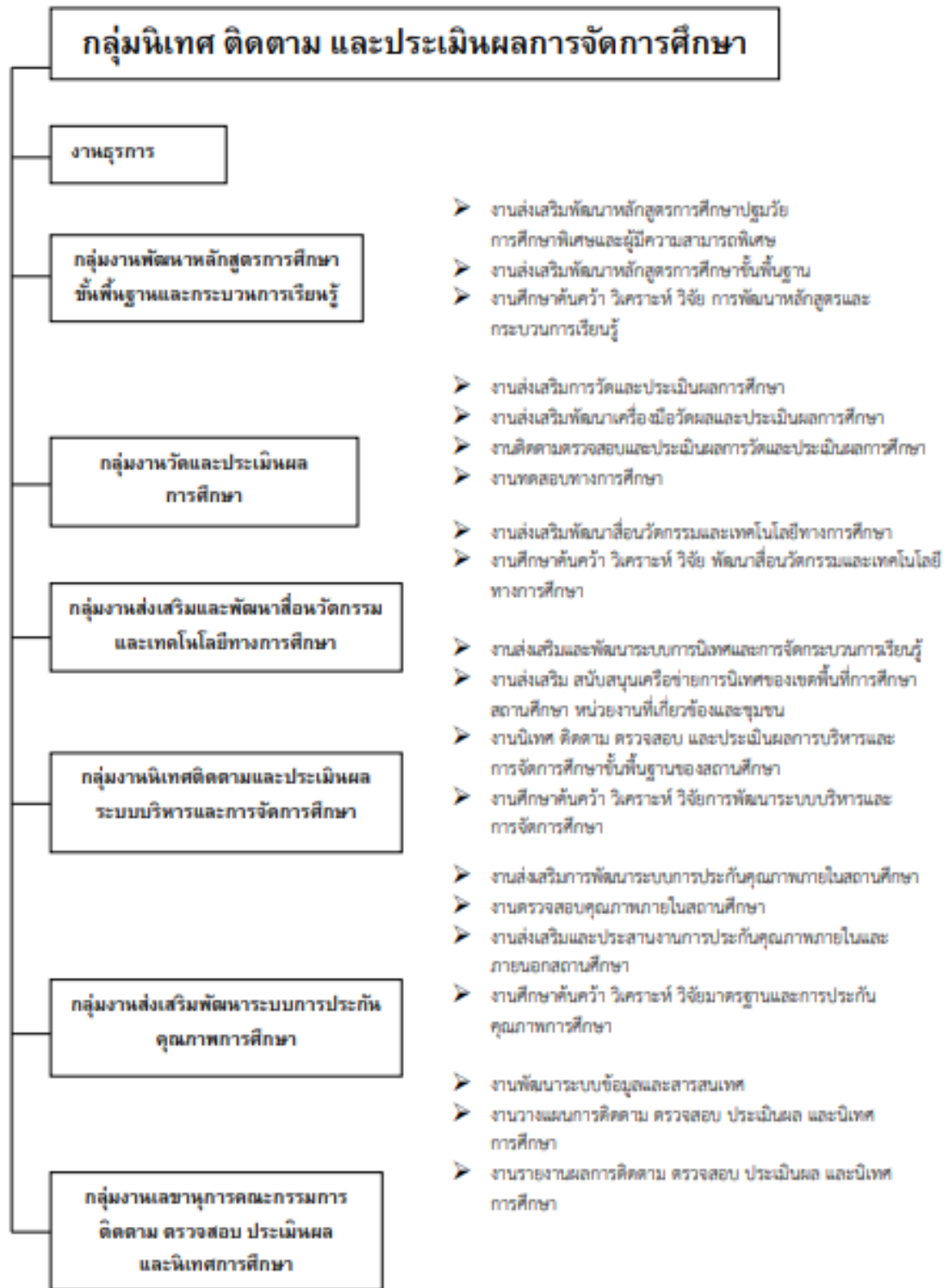
- 1) งานธุรการ
- 2) กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้
 - 2.1 งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ
 - 2.2 งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.3 งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
- 3) กลุ่มงานวัดและประเมินผลการศึกษา
 - 3.1 งานส่งเสริมการวัดและประเมินผลการศึกษา
 - 3.2 งานส่งเสริมและพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษา
 - 3.3 งานติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการวัดและประเมินผลการศึกษา
 - 3.4 งานทดสอบทางการศึกษา
- 4) กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 4.1 งานส่งเสริม พัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
 - 4.2 งานศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 5) กลุ่มงานนิเทศ ติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา
 - 5.1 งานส่งเสริมและพัฒนาระบบการนิเทศและการจัดกระบวนการเรียนรู้
 - 5.2 งานส่งเสริมสนับสนุน เครือข่ายการนิเทศของเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และชุมชน
 - 5.3 งานนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้น พื้นฐานของสถานศึกษา
 - 5.4 งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาระบบบริหารและการจัดการศึกษา
- 6) กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 6.1 งานส่งเสริมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 6.2 งานตรวจสอบคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 6.3 งานส่งเสริมและประสานงานการประกันคุณภาพภายในและภายนอกสถานศึกษา
 - 6.4 งานศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

7. กลุ่มงานเลขานุการคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา

7.1 งานพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ

7.2 งานวางแผนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา

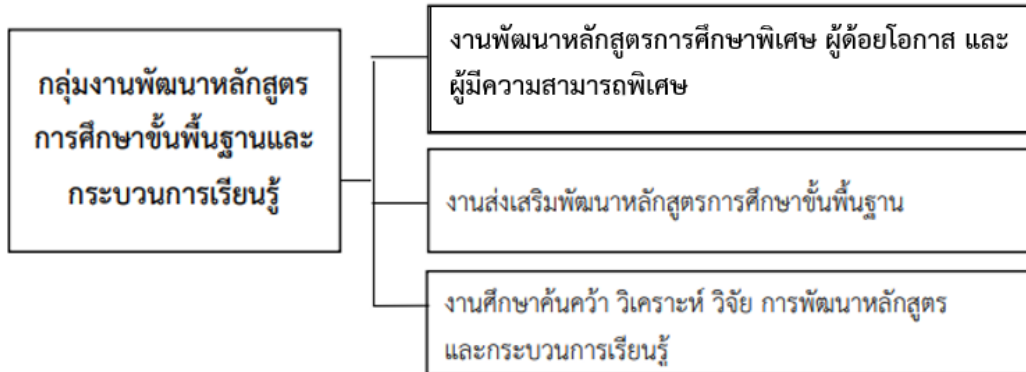
7.3 งานรายงานผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และนิเทศการศึกษา

ภาพแสดงขอบข่ายภารกิจของกลุ่มงานนิเทศ ฯ

4.กรอบแนวทางการปฏิบัติงานตามขอบข่ายภารกิจและตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน
กลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้

แผนภาพขอบข่ายภารกิจงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้

1. งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ
ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

1.1 ศึกษานโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งวิเคราะห์แนวโน้มและทิศทางในการจัดการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ ทั้งในและต่างประเทศ

1.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีความพร้อมในการจัดการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษ ในรูปแบบที่เหมาะสมกับศักยภาพของ สถานศึกษา โดย

1.3.1 พัฒนาครู ผู้บริหาร ให้มีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ และดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาหลักสูตรได้

1.3.2 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ

1.4 นิเทศ ติดตามและประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ และให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาในด้านการพัฒนาหลักสูตร อย่างต่อเนื่อง

1.5 ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ที่จัดการศึกษาพิเศษ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถพิเศษ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ผลสำเร็จที่คาดหวัง นักเรียนผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา ผู้ด้อยโอกาสและผู้มีความสามารถพิเศษได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษาอย่างทั่วถึง ในสถานศึกษาที่จัดการเรียนรู้โดยครู และผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความรู้ความเข้าใจและมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับ กลุ่มเป้าหมายและมีความ

ทันสมัยอยู่เสมอ กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

2. งานส่งเสริมพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้ ทั้ง ๘ กลุ่มสาระ รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.2 ศึกษา รวบรวมข้อมูลและจัดทำระบบสารสนเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้สถานศึกษาดำเนินการดังนี้

2.2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร

2.2.2 รวบรวมข้อมูลแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร

2.3 พัฒนาครู ผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.4 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

2.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดหลักสูตรเฉพาะด้าน เช่น โรงเรียน 2 ภาษา โรงเรียนตามแนวพุทธ (โรงเรียนวิถีพุทธ) โรงเรียนกีฬา โรงเรียนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โรงเรียนอัจฉริยะ เป็นต้น

2.6 ส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาตามอัธยาศัย เช่น Home School การศึกษาที่จัดในสถานประกอบการ ฯลฯ เป็นต้น

2.7 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.8 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากการวิจัยในชั้นเรียนและการนิเทศภายใน

2.9 ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา และนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนพัฒนา

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

นักเรียนวัยเรียนทุกคนที่อยู่ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้รับการจัดการเรียนรู้โดยครูและผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความเข้าใจการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้และมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กฎหมาย ระเบียบและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3 งานศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ขั้นตอนและแนวการปฏิบัติ

1. ศึกษาสภาพปัญหา งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
2. ดำเนินการวิจัยการบริหารหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
3. สนับสนุนการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การพัฒนาหลักสูตร และการจัดกระบวนการเรียนรู้
ของครู ผู้บริหารตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง
4. เผยแพร่ผลงานการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการพัฒนากระบวนการ
เรียนรู้
5. นำผลการวิจัยไปกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนางานบริหารหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

ผลสำเร็จที่คาดหวัง

สถานศึกษามีผลการศึกษา วิจัย เพื่อพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้

กฎหมาย ระเบียบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

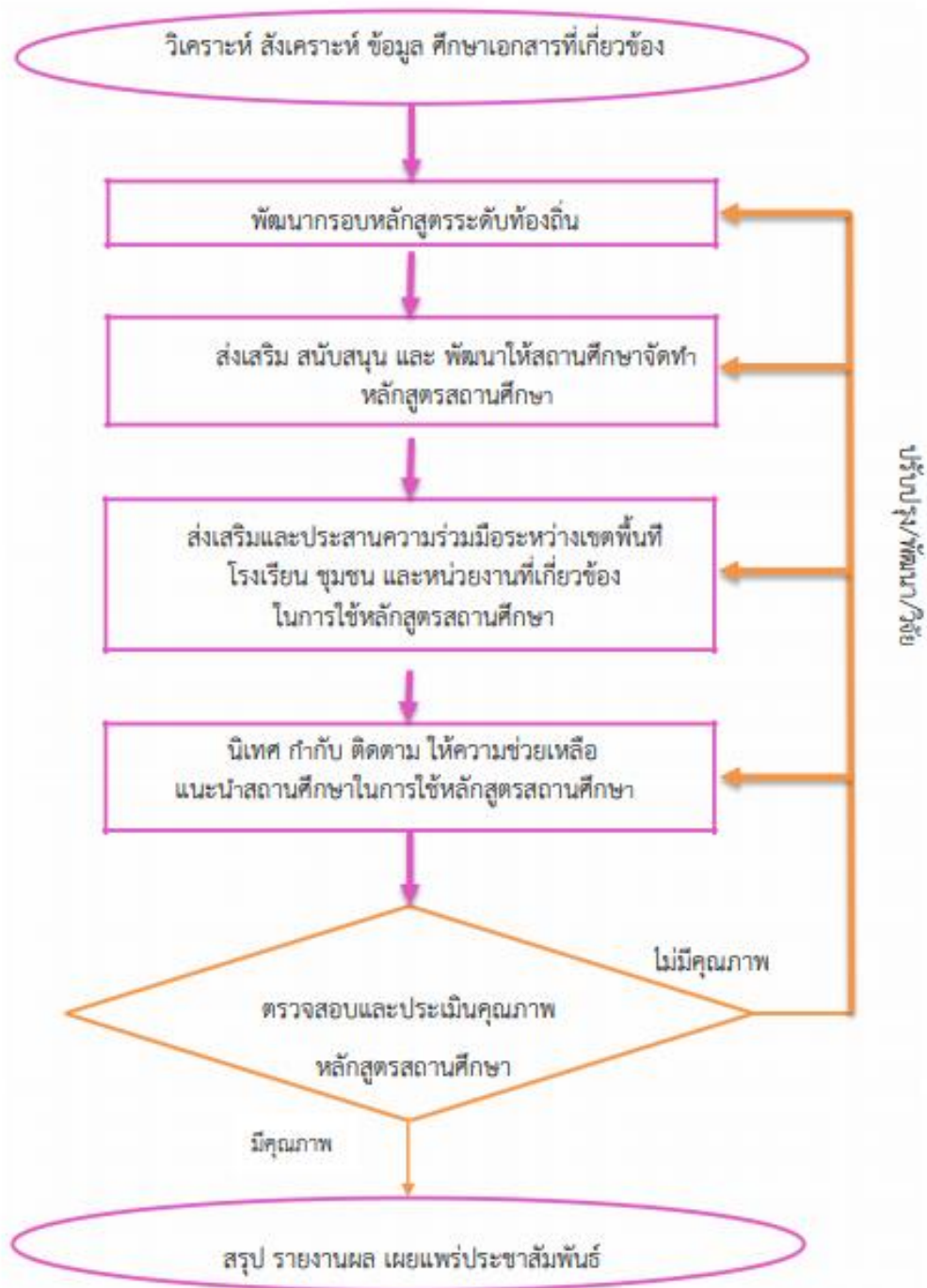
ขอขำภาระงานในกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้ นายจิรัฐติกุล ดอนวิจารณ์ขจร ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ

มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

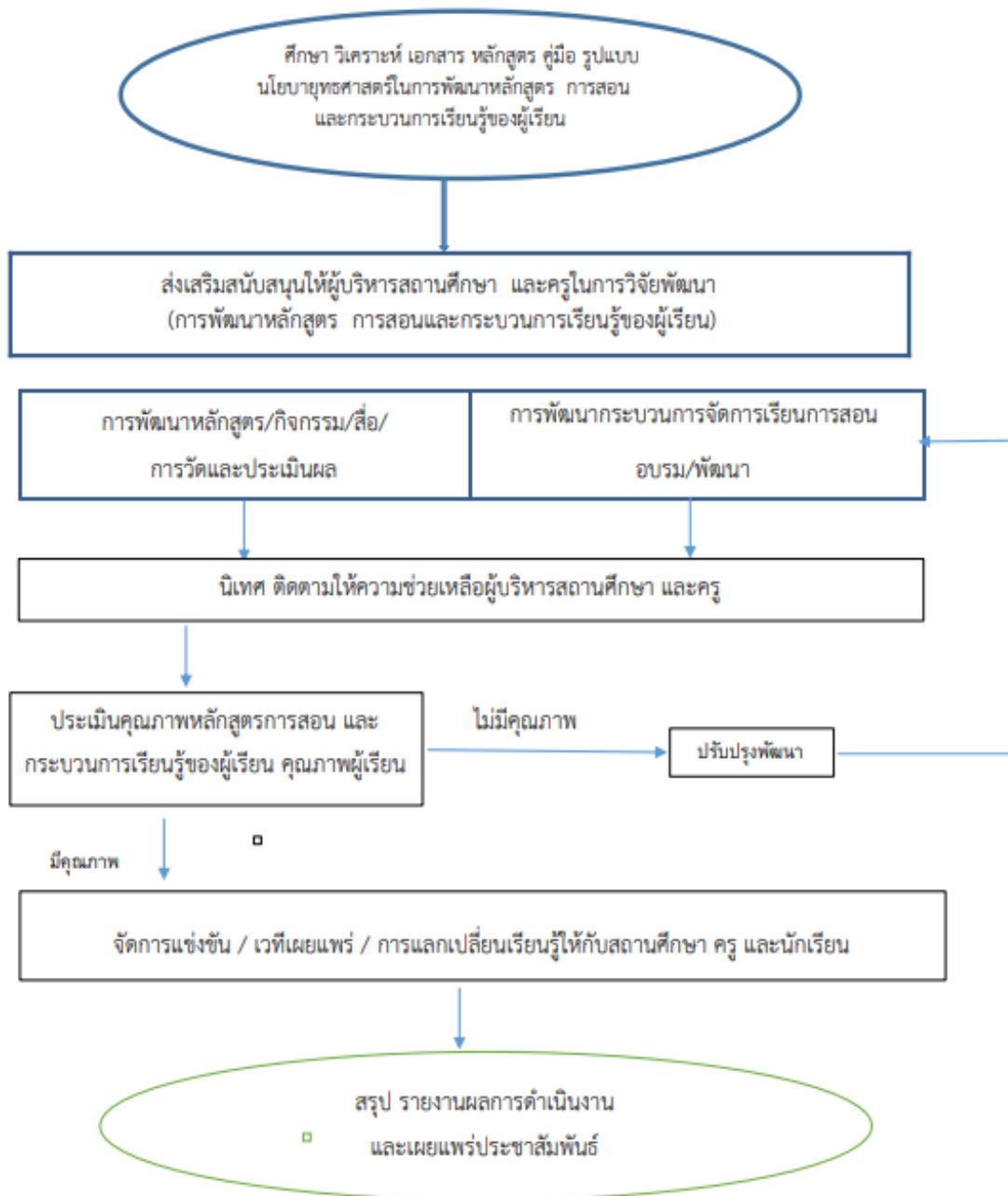
1. ปฏิบัติหน้าที่แทน ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา คนที่ 2
2. ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการ
เรียนรู้
3. ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
3. ควบคุม กำกับ ดูแล ติดตาม เร่งรัด ตรวจสอบการปฏิบัติงานและให้คำแนะนำในการ
ปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและกระบวนการ
เรียนรู้
4. ส่งเสริมการนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ฉบับ
(ปรับปรุง พ.ศ. 2560) สู่การปฏิบัติ การจัดทำกรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่น การพัฒนาหลักสูตร
สถานศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21
5. ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเรียนรวม
6. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศการพัฒนาหลักสูตรฯ และกระบวนการเรียนรู้
7. พัฒนาครู ผู้บริหารโรงเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจการทำหลักสูตรสถานศึกษาสู่การ
ปฏิบัติ
8. ส่งเสริม สนับสนุนและนิเทศ ติดตามผลโรงเรียนให้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาอย่าง
ต่อเนื่อง
9. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย พัฒนาการบริหารหลักสูตรฯ และกระบวนการเรียนรู้ และงานที่
เกี่ยวข้อง

10. นิเทศ ติดตาม กำกับ การนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) สู่การปฏิบัติอย่างมีคุณภาพ
11. นิเทศ ติดตาม และพัฒนาหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานพื้นฐานอาชีพและ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
12. นิเทศ ติดตามผล การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในสภวิทยาเขต เมืองขอนแก่น จำนวน 5 โรงเรียน
13. งานโครงการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อ เสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21
14. งานโครงการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาออนไลน์ (Integrity and Transparency Assessment Online: ITA Online)
15. งานศูนย์แนะแนวประจำสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
16. ส่งเสริมสนับสนุน ช่วยเหลือรับผิดชอบงานอื่นๆ ในกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานและกระบวนการเรียนรู้
17. รายงานผลการดำเนินงาน/โครงการ ตัวชี้วัดกลยุทธ์และมาตรฐานของสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาที่ได้รับมอบหมาย
18. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

Flow Chart

Flow Chart

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๕๑.

_____ . **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง
2560)**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2561.

สำนักนายกรัฐมนตรี. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕)**. ๒๕๔๕.

_____ . **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงาน
เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓, ๒๕๕๓.**

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 . **คู่มือการปฏิบัติงานกลุ่มนิเทศ ติดตามและ
ประเมินผล การจัดการศึกษา**. เอกสาร สพม.25 , ๒๕๖๓.